

22 Aralık 1984 Tarihinde Türk Eczacıları Birliğinde Yapılan

K.D.V. ile ilgili Toplantı

T.E.B. Merkez heyeti 22 Aralık 1984 tarihinde Ankarada Birlik Merkezinde tüm oda başkanlarının da katıldığı bir toplantı düzenlemiştir. Bu toplantıya Maliye Bakanlığı, Gelirler Genel Müdürlüğü Müdür Yardımcısı sayın Nadir Arıca'da davet edilmiştir. 1985 de yürürlüğe girecek olan K.D.V. ile ilgili bilgiler ve yöneltilen sorular sayın Arıca tarafından verilmiştir. Daha sonra Odamıza bağlı İl ve İlçe temsilcileri odamıza davet edilerek bu bilgiler tüm bölgeye ulaştırılmak üzere kendilerine aktarılmıştır. Aşağıda bu toplantıdaki soru ve cevapları bulacaksınız.

1 — K.D.V nedir?

— Ortak pazara girebilme aşamasında vergi düzeninde yaklaşım sağlamak, bütçeyi finanse etmek ve vatandaş ile mükellefte vergi terbiyesini yerleştirmek için getirilen ve tüketicinin ödeyeceği yeni bir vergidir.

2 — Bu vergi nasıl alınacaktır?

— Vergi oranı satış fiyatının % 10 kadardır. Örneğin; Eczanenin bir ilacı alırken depoya 1000 TL. için % 10 KDV = 100 TL. öder. Aynı malı satarken satış fiyatı olan 1200 TL. nin % 10 = 120 TL. müşteriden KDV alır.

Eczane ay sonunda topladığı KDV'den ödediği toplamı düşer ve arada KDV farkını maliyeye yatırır. Yukarıdaki örneğe göre ay sonunda $120 - 100 = 20$ TL. vergiyi yatırır.

3 — Alışta ödenen vergi satışlardan toplanan KDV den çok olursa, yani o ay satıştan çok mal mübayaaya edilirse ne olacaktır?

— Beyanname bu menfi blânço ile o ay verilir ve fark bir sonraki aya değerlendirilmek üzere devredilir.

4 — Eczanede KDV nelere uygulanacak?

— Satılan her türlü emteaya % 10 KDV uygulanacaktır.

5 — Ödenen KDV hangileridir?

— İlâç, itiriyat vs. gibi satış emtası dışında müessese için alınan her türlü demirbaş ve sarf maddelerine ait ödenen KDV ler de KDV gideri olarak gösterilir. Şahsi alışlara KDV dahil edilemez.

6 — Fiyat artışları KDV ni etkileyecek mi?

— Hayır hiç bir fiyat artışı farkı KDV yi etkilemez.

7 — Resmî reçetelerdeki uygulama nasıl olacaktır? Hasta verdiği % 10 veya % 20 payının % 10 kadar, kamu kurumu kalan % 80 veya % 90 nın % 10 kadar KDV verecektir. Örnek: 1000 TL. lık bir reçetede

	1000 TL.
% 3 iskonto	30

970

% 20 tenzil	194
-------------	-----

— ————— Hasta 194 ün % 10 kadar yani 19 TL.
776 kamu kuruluşu da 776 nın % 10 ka-
dar yani 78 TL. vergi verecektir.

Hastadan alınan 194+19 = 213 TL. lık satış fişi kesilecek. Diğer işlemler fatura üzerinde yapılacaktır.

8 — Tekelden alınan Alkol için KDV varmıdır?

— Hayır tekel maddeleri KDV dışıdır.

9 — Zayıt ve fireler K.D.V. alınmasını etkilermi?

— Hayır bunlar KDV toplanmasını engellemez.

10 — İadelerde durumu nasıl olacak?

— İadelere % 10 KDV uygulanacak ve bu miktar bir sonraki ayın KDV ödemesinden düşülecektir.

11 — Optik emteada durum nasıl olacak?.

— Optik emteanın eczaneye gelen faturalarında istihsal vergisi kesilmediği için eczanelerde optikte ilaç gibi işlem görecektir.

12 — Usule aykırı yapılan iskontolar ne olacak?

— İskontolu satış yolu ile KDV den kaçmak mümkün değildir. Bu durum da müessese vergiyi kendisinden ödeyecektir.

13 —Stok fazlası olanlar bunları KDV siz satarak haksız rekabet yaparsa ne olacak?

— Böyle bir uygulamaya izin verilmeyecek sıkı takip edilecek ve bu yöndeki şikayetlerde titizlikle incelenecek olup, kesin çözüm için bizim de bazı sürprizlerimiz olacaktır.

14 — Yazar kasalarımızı kullanabilecekmiyiz?.

— Hangi tip yazar kasaların geçerli sayılacağı daha sonra açıklanacaktır. Tarih, müessese adı ve sıra numarası basan yazar kasaların fişleri şimdilik satış fişi olarak kabul edilecektir. Ancak bu fişlerde ya KDV dahil toplam fiyatı kesilecek ve kalemle yanına KDV dahil diye yazılacaktır. Veya satış fiyatı altına kalemle % 10 KDV ilâve edilecektir.

15 — KDV dahil yazılan fişlerde akşam günlük ciro nasıl hesaplanacaktır?

— Örneğin 11.000 TL. lik satış yapan bir eczanenin o akşam ki KDV miktarı $11.000/11 = 1000$ TL. dir. Yani KDV dahil fiatlardaki KDV miktarı $1/11$ oranı ile bulunacaktır.

16 — KDV için reçete tarihi mi verilmiş tarihi mi geçerlidir?

— Reçetelerin verilmiş tarihi geçerlidir. Bu nedenle her reçetenin arkasına tarih atılacaktır.

17 — Muvazaalı eczaneler KDV almayarak haksız rekabete neden olursa ne olacak ve dürüst mükellef nasıl korunacaktır?

— T.E.B. bu tür tüm eczaneleri Gelirler Genel Müdürlüğüne bildirirse her yıl yapılan bölge denetlemelerinde bu eczaneler vergi yönünden öncelikle denetlenecektir.

18 — Majistral ilâçlardaki uygulama nasıl olacaktır?

— Bu ilâçlarında hesaplanan fiyatının % 10 kadar KDV alınacaktır.

19 — Resmî reçetelerin fatura ödeme zamanı nasıl düzenlenecektir?

— Vergi Usul Kanununa göre satılan malın faturasının en geç 10 gün içinde kesilmesi gereklidir. Bu nedenle resmî kurum reçetelerinin 10 gün arayla fatura edilmesi KDV açısından da gereklidir.

20 — Eczacı odalarından alınan matbuat ve defterlere KDV uygulanacak mı?

— Hayır bunlar KDV dışıdır.

21 — Toplanan KDV leri hangi tarihlerde yatırılacaktır?

— Ocak-Şubat-Mart aylarına ait olanlar Nisan 25 e kadar Nisan Mayıs-Haziran aylarına ait olanlar Temmuz 25 e kadar, Temmuz-Ağustos-Eylül aylarına ait olanlar Ekim 25 e kadar, Ekim-Kasım-Aralık aylarına ait olanlar Ocak 25 e kadar.

Ancak çıkışları 120.000.000 TL. yı aşanlar ay içinde toplandıklarını bir sonraki ayın 25 ine kadar yatırır.

22 — Fakülteleere ait uygulama eczanelerinde durum nedir?

— Bu ilâç satışları da % 10 KDV uygulamasına tabi olacaktır. Bu konu ayrıca değerlendirilecektir.

23 — Fişler fatura yerine geçecek mi?

Şimdilik hayır. Ancak ileride düşünülmektedir. 10.000 TL. yı geçen satışlar için fatura şarttır.

24 — Takas edilen ilâçlarda KDV alınacak mıdır?

— Fatura kesilerek yapılan her türlü takaslar % 10 KDV uygulanacaktır.

SAMSUN İLİNİN ÇEVRE SORUNLARI

Op. Dr. Fahrettin Eminođlu
Samsun Emekli S.S.Y. Müdürü

İlin çevre sorunlarını incelemek için öncelikle çevrenin, çevre sorunlarının, çevre kirliliğinin ve kaynaklarının neler olduğu hususunda genel bilgileri gözden geçirmekte yarar vardır.

İnsanla birlikte varolan, ancak dünya nüfusunun artması, uygarlığın ve teknolojinin ilerlemesi, kirlilikten ileri gelen insan sağlığını tehdit edici etkilerinin önemli boyutlara varması ile toplum dillerine giren ve giderek güncelliği artan «çevre», insanın yaşamını içinde sürdürdüğü doğal ve yapay varlıkların ve olayların tümüdür.

Diğer bir değerlendirmeye göre insanın bulunduğu noktanın etrafında, üzerindeki doğal ve yapay varlıklarla birlikte toprak, hava, denizler, göller, akarsular çevreyi teşkil eder. İnsanın kendisi dahil, bütün canlılar, hayvanlar, bitkiler, mikroorganizmalar, aileden itibaren bütün toplumlar, bu toplumlardaki olaylar, gelenekler ve değer yargıları çevreyi tamamlamaktadır. Bütün bunlardan kaynaklanan ve insan yaşamını olumsuz yönde etkileyen fiziksel, kimyasal, biyolojik ve sosyal olaylar ve oluşumlar çevre sorunlarını yaratmaktadır.

Çevre sorunu doğrudan doğruya bir çevre kirliliği ve dolayısıyla ön plânda bir sağlık sorunudur. Etkenlerinin bitkilere, diğer canlılara ve eşyaya olan olumsuz etkilerini de insanın fiziksel, fonksiyonel ve ruhsal sağlığı ile yakından ilgili kabul etmek hiçte yanlış bir yaklaşım değildir.

Kaynaklarına ve etken faktörlerine göre çevre kirliliği: a) Hava kirliliği, b) Kara (toprak) kirliliği, c) Deniz, göl ve akarsuların kirliliği olarak üç bölümde toplanmakta ise de gene kaynaklarının ve etken faktörlerinin müşterek olması dolayısıyla kara ve deniz kirliliğini birbirinden tamamiyle ayırmak mümkün değildir. Hatta hava kirliliği toprak ve suya, toprak kirliliği havaya intikal etmektedir. Bura-

da, kirliliğin insan sağlığına etkili inceleneceğinden etkenlerin kara ve denizde bitki, hayvan ve eşyaya etkileri konumuz dışında kalmaktadır.

Hava Kirliliği :

Samsun ilindeki hava kirliliği Samsun şehri ve çevresi ile Lâdik ilçesi ve çevresindeki birkaç köyde söz konusudur.

Samsun'da hava kirliliğinin kaynakları Azot ve Bakır Fabrikaları, binaların ısıtma tesisleri, şehrin en merkezi yerindeki geniş manevra sahasında çalışan kömürlü lokomotifler ve her büyük şehirde olduğu gibi motorlu araçların ekzos atıklarıdır.

Fabrika ve imalâthanelerden kaynaklanan kirleticî maddeler bunların kullandıkları ham madde ile ürettikleri ürüne göre değişmekle beraber bu kirleticiler havada asılı olarak bulunan partiküllerle ısınma tesisleri bacalarından, kömürlü lokomotiflerden, fabrikalardan ve motorlu araçlardan çıkan CO, CO₂, kükürt oksitler (So₂, SO₃), azot oksitler NO₂, NO₃), amonyak (NH₃), hidrojen florür (HF), hidrojen klorür (HCl) gibi gaz atıklardır. Partiküller büyük oranda kömür tozları, muhtelif mineraller, kükürt ve çimento tozlarıdır. Kükürt oksitlerin havadaki su buharı ile birleşerek meydana getirdiği sülfirik asit (H₂SO₄) ve havayı kirleticî diğer gaz ve partiküller doğrudan doğruya veya yağmurlarla kara ve sulara inerek ve topraktan yağmurlarla akarsu, göl ve denizlere ulaşarak toprağın ve suların da havadaki kirleticilerle kirlenmesine sebep olmaktadır.

Bu kirleticilerin hepsi solunum yolu ile akciğerlere girmekte ve çeşitli akciğer ve üst teneffüs yolları enfeksiyonlarına sebep olmaktadır. Bilhassa kömür tozlarının kanserején etkisi büyük önem taşımakla beraber bunun ne derece akciğer ve diğer organ kanserlerine sebep olduğuna dair memleketimizde henüz ciddi ve yeterli araştırma yoktur.

Havaya karışan gazlar da çeşitli solunum yolu hastalıklarına sebep olmakla beraber bilhassa kalp hastaları ve bronşiyal astmalı hastalarda korkutucudur. Bu gazların gözlerde, burun, boğaz ve ciltte meydana getirdiği yakıcı ve tahriş edici etkiler insanlarda ayrıca endişelere ve huzursuzluklar meydana getirmektedir ki bu, çevre kirliliğinin ruh sağlığına olumsuz etkisinin çok sık rastlanan yeterli ve güzel bir örneğini oluşturmaktadır.

Samsun Azot ve Bakır Fabrikaları'nın tarımsal ürüne verdikleri zarar için bir yandan milyonlarca lira tazminat ödenirken yetkilileri uzun yıllar hava kirliliğine sebebiyet vermediklerini iddia etmişler ve kabahati birbirlerinin üzerine atmışlardır. SO₂ gazının büyük bir kısmından H₂SO₄ elde edilerek havaya salınan SO₂ miktarında ve filtrelerin fonksiyonunun iyileştirilmesi ile partiküllerin miktarında, dolaşısıyla bu fabrikalardan kaynaklanan hava kirliliğinde son 1-2 yılda önemli bir azalma meydana geldiği bir gerçektir. Bu iki fabrikanın havaya saldıkları gerek partikül ve gerekse gaz miktarlarının ayrı ayrı tesbitinde elde edilecek miktarların genelde dünya standartlarının (SO₂ de 150 µgr/m³, partikülde 75 µgr/m³) pekte üstünde olmadığı görülecektir. Ancak yanyana bulunan bu iki fabrikanın birlikte havayı kirletme miktarı dünya standartlarının kesinlikle üstünde olmaktadır. Sık sık vuku bulan arızalarda çok miktarda gazın havaya salınmasıyla meydana gelen kirlilik bunun çok üstündedir.

Ancak daha evvel kirlenen yörede yaşayan insanların genel sağlık durumları ile ilgili araştırmalar ve bunlara ait bilgiler mevcut olmadığından bugün ciddi bir araştırma yaparak söz konusu kirlenmenin bu yöre halkının sağlığına olan olumsuz etkisini tesbit etmek mümkün değildir. Yapılacak olan bu yöre koşulları ile eşdeğer bir veya iki bölge daha seçerek en az üç yıl süre ile kıyaslamalı araştırmalar yapmak ve kirliliğin sağlığa zararının seviyesini tesbit etmektir. İleri derecede çevre sorunu yaratmasına rağmen çok büyük ekonomik ve sosyal önemlerine binaen bu gibi kuruluşların çalışmalarına ara verilmesi dahi düşünülemez. Bu sebeple daha çok SO₂'nin H₂SO₄'e çevrilmesi, partiküllerin daha iyi filtre edilmesi, kaçakların en aza indirilmesi için gereken önlemler alınmalıdır.

Lâdik'te çevre sorununu, çevreyi tozlarla ve gazlarla kirleten Çimento Fabrikası yaratmaktadır. Yasal zorunluluğa rağmen bu fabrika «yer seçimi izni» alınmadan kurulmuş ve sakıncalı yer seçimi sebebiyle, izin mercii olan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın direnişine rağmen, ruhsatsız inşa edilen fabrika 1983 yılının sonunda, filtre tesisatı yapılmadan ve gene çalışma izni almadan deneme çalışmalarına başlamıştır. Bugün Samsun Azot ve Bakır Fabrikaları'nın önemli bir sorun olmasının asıl sebebi de hatalı yer seçimi ve Lâdik Çimento Fabrikası ile diğer birçoklarında olduğu gibi, bu işi yapan yetkililerin yer seçimi, inşaat ve sonra da çalışma izni alma ihtiyaç ve sorumluluğunu benimsememiş, hatta hissetmiş olmaları ve bu kişilere kimsenin hesap sormamasıdır.

Hava kirliliği kaynaklarının önemli bir diğeri olan binaların ısıtıcılarının bacalarına, 1981 yılında alınan bir II Hıfzıssıhha Meclisi kararı ile kurum tutucu taktırma zorunluluğu partikül yönünden önemli bir önlem olmakla beraber bunun öneminin kullananlar tarafından yeterince benimsenmemesi ve depolarının zamanında boşaltılmaması kurum tutucunun fonksiyonunu azaltmakta ve hatta, depo dolu bırakıldığı sürece, yok etmektedir. Bu durumda çok miktarda kurum ihtiva eden koyu duman bacadan değil, temizleme kapağından çıkmaktadır. Bunun neticesi olarak, kömür veya fuel-oil olsun, yakıt iyi yanmamakta ve bir yandan hava kirliliğine, diğer yandan ısı kaybına sebep olmaktadır. Isıtıcıların hava kirliliğine etkisinin büyük ölçüde iyi yakıt ve yakıtın bilinçli ve bilgili olarak en verimli şekilde yakılmasına bağlı olduğu şüphesizdir. Kükürt oranı yüksek kömürlerin kullanılması ile önemli ölçüde SO₂, kömürün iyi yakılmamasının neticesi CO₂ yerine çok toksik olan CO gazı havaya salınmaktadır.

Kara Kirliliği :

Kara, diğer bir deyimle toprak kirliliğinin en önemli kaynakları alt yapı tesisleri olmayan veya yetersiz olan yerleşim yerlerindeki kanalizasyonlar ve helâ çukurları, çöpler, ahırlar ve atıklarını rastgele toprağa bırakan fabrika, imalâthane ve diğer bazı işyerleridir. Bu kaynaklar aslında bilhassa bu yerleşim yerlerinin içinden veya yanından geçen akarsuların ve sahilde olan yerleşim yerlerindeki denizlerin kirlenme kaynağını da oluşturmaktadır. Yaygınlık ve büyüklük bakımından farklılıklar olmakla beraber bütün yerleşim yerlerinde bu kaynaklar mevcuttur. Fennî usule uygun yapılmamış ve iyi kapatılmamış hela çukurları, göllenme yapmış gübrelikler köy ve kasabalarda ve hatta bütün ilçelerle Samsun şehrinin kenar mahallelerinde adeta olağan hale gelmiş görüntülerdir. Bunlar, kara sinek, sivrisinek ve her türlü haşerelerin üremesi, salgın ve bulaşıcı hastalık amillerinin oluşup yayılması için en uygun ortamlardır. Vezirköprü ilçesinde özel yapılmış havuzlarda biriktirilen kanalizasyon suları ile meyve ve sebze bahçeleri sulanmaktadır. Halkın bu yöndeki bilinçsizliği sebebiyle bu şekilde bahçe sulamayı birçok yerde görmek mümkündür. Alaçam ilçesinde sayısız hela ayağı kasabanın içinde yarı açık bir kanaldan akan suya bağlanmıştır. Havza, Çarşamba, Terme ilçelerinde helâlar ve hatta semtlerin kanalları bu şehirler içinden geçen akarsulara akmaktadır.

Bu yerleşim yerlerinde şehir şebeke sularının yetersizliği sebebiyle sulama, kullanma ve hatta içme suyu olarak yararlanılan birçok kuyular yukarıda tarif edilen hela çukurları, açık kanallar ve ahırlara çok yakın olduğundan bulaşıcı ve salgın hastalıklar için büyük tehlike teşkil etmektedir. Birkaç yıldan beri Vezirköprü ilçesinde tesbit edilen ve her yıl sayısı yüzleri geçen infeksiyöz hepatit vakaları anlatılan bu durumlardan, sebze ve suların kirlenmesinden kaynaklanmaktadır. 1982 yılında Çarşamba, Terme ilçeleri ve bazı köylerde 1983 yılında Alaçam ve bir köyünde kesin olarak teşhis edilmiş ve alınan önlemlerle önlenmiş olan kolera vakaları bu yollarla meydana gelmiştir. Üç yıl evvel Ankara'nın bir semtinde zuhur etmiş olan tifo salgınının kaynağı o semt şebeke suyuna karışmış olan bir evin açıkta akan helâ akıntısıdır.

Kara kirlenmesi sebebi olarak çöpler ayrı bir sorundur. Bu yerleşim yerlerinin birçoğunun yeterli çöp dökme yeri, belediyelerinin çöpleri toplamak ve temizlik için yeterli gücü, hiçbirinin çöp imha tesisleri olmadığından çöpler vatandaşlar tarafından rastgele yerlere dökülmektedir. İçinden akarsu geçen Çarşamba, Havza, Terme gibi ilçelerimizde çöpler bu akarsuların kıyılarında derhal göze çarpmaktadır. Çöplerin belediyelerin temizlik teşkilatınca zamanında toplanması halinde dahi çevreyi kirletmekle işlediği bu suçtan hiçbir ceza görmeyenler rastgele yerlere çöp dökmeye devam etmektedirler.

Yukarıda belirtilen sorunlar bakımından Samsun şehri nasıl bir manzara göstermektedir?

Bazı yerlerde olanakları bakımından nisbeten yetersiz kalmakla beraber Samsun Belediyesi'nin temizlik bakımından başarılı olduğu bir gerçektir. Sahilde bulunan ve denizi kirleten çöp dökme mahalli şehirden 4 Km. kadar uzakta Yılanlıdere'ye nakledilmiştir. Bazı kenar mahallelerde çöp bidonlarının yetersizliği, çöplerin zamanında alınmaması sebebiyle çevre kirlenmesi olmaktadır. Çöplerle kirlenmenin esas nedeni vatandaşın bu husustaki kurallara uymaması, kötü alışkanlığı ve bilinçsizliğidir. Zorlayıcı müeyyidelerin uygulanmaması da çok önemli bir amildir.

Yukarıda bahsedilen ahırlar sorunu dışında Samsun şehrinin kara kirlenmesinin esas kaynağını bilhassa kenar mahallelerdeki yetersiz kanalizasyon şebekesi, kanalizasyon bulunmayan yerlerde ise yarı kapalı, fenni olmayan, çevreye sızan fosseptikler teşkil etmek-

tedir. Birçok evlerin pis sularının ayrı borularla bahçelere, yollara, arsalara akıtılması neticesi gölcükler, bataklıklar oluşmakta ve sivrisinek üremesi için zemin hazırlanmaktadır. Bakıldığında Samsun şehrinin iki yanında denize ulaşan Mert Irmağı ile Kürtün Deresi'nin, ilçelerdeki gibi çöp ve bütün pisliklerin atıldığı, bir kısmı fosseptiklerden geçen helâ kanallarının akıtıldığı ve denize ulaştırıldığı akarsular olduğu görülecektir.

Şehirde kanalizasyon bakımından toprak kirlenmesi sorununu yaratan bazı semtler vardır. En önemlilerinden biri Havaalanı'nın aşağı kısmında Ayazma Deresi denen mevki ve çevresindeki yerleşim yeridir. Devlet Hastanesi'nin güneyinde Çarşamba Mahallesi 71 Evler denen mahalde doğuya doğru uzanan kanal kısa bir mesafeden sonra Derebahçe Köyünü açık olarak katederek Mert Irmağına doğru açığa akmaktadır.

Sanayi Çarşısı'nın kenarında Çingene Mahallesi olarak bilinen ve her türlü hijyen koşullarından yoksun olan semt yalnız üzerinde yaşayanlar için değil Samsun halkı için büyük bir salgın tehlikesi oluşturmaktadır.

Belediye Mezbahası'nın pis suları, önünden geçen Sarıbiyik Deresi'ne akıtılmakta ve bu kirli su ile dere boyunca mevcut sebze bahçeleri sulanmaktadır. Şimdi ise bu dere çöp dökme mahallinden denize kadar çöple doludur.

Kürtün Deresi'nden batıya doğru Bafra yolu boyunca Atakum ve buradan Kurupelit'e kadar olan yerleşim yerinin özellikle yolun güneyindeki plânsız, düzensiz, alt yapısız esas büyük kısmı yıllardan beri toprak ve deniz kirliliği bakımından çok önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu kısımda toprağın geçirimsizliği, yeraltı sularının ancak 2-3 m derinde olmasının yanında karayolunun, dağ eteklerinden gelen yerüstü sularının denize akışını sağlayacak drenaj sistemini yapmadan hesapsız yükseltilmesi bu büyük yerleşim yerinde sorunun daha çok büyümesine sebep olmuştur.

Kanalizasyon bulunmayan bu bölgede fosseptikler çabuk dolmakta ve birçok binanın fosseptiği arsalara ve tarlalara boşaltılmakta veya gizlice karayollarının drenaj kanallarına bağlanarak denize akıtılmaktadır.

Deniz Kirliliği :

Deniz kirliliği şimdilik sadece Samsun Şehri ve mücavir bölgelerde söz konusudur ve önemli bir çevre sorunudur. Liman içinin durumu herkesçe bilinmektedir. Doğu mendireğinin doğusunda Belediye Evleri denin semtin önünde, aşırı kirliliğe rağmen, bir koy teşkil etmesi ve derin olmaması sebebiyle yüzlerce insan burada denize girmektedir. Turistik yönden olumsuz etkisi olacağı gibi garip bir düşünce ile buraya bir ikaz levhası konulması ilgililerce uygun görülmemiştir.

Limanın batı mendireği ile Eğitim Fakültesi arasındaki kısma Sahra Sıhhiye Er Eğitim Merkezinin kanalizasyonu akmaktadır. Burada Makine İkmal Müdürlüğüne ait plâjin suyu yapılan tahlillerde kirli çıkmaktadır.

Samsunda deniz deyince Eğitim Fakültesinin de kirlettiği Kürtün deresinden batıya doğru İncesuya kadar takriben 10 Km. lik sahil şeridi anlaşılır. Çünkü burada yaz aylarında binlerce kişinin denize girdiği, çoğu kamu kuruluşlarına ait, dinlenme tesisleri, plâjlar, yazlık meskenler ve geniş kumsallı açık plâjlar mevcuttur. Kamu kuruluşlarının çoğu hizmet binaları ve plâjlarının fosseptikleri ile denizi kirlletmektedir.

Kara kirliliği bölümünde bahsettiğimiz, yolun güney kısmındaki binaların kanalizasyonları bu kıyıda denize akıtılmaktadır. Toprağın geçirgen olmaması ve yer üstü suyu ile çabuk dolarak fosseptiklerin işe yaramaması vatandaşı kanalizasyonlarını denize bağlamaya zorlamakta ve bu yapılmaktadır. Önemli bir kamu kuruluşuna ait binanın fosseptiği dereye ve buradan denize boşaltılmaktadır. Bin meskenden oluşan Seyfi Demirsoy İşçi Evleri Sitesinin kanalizasyonu denize bağlanmıştır ki sadece bu, denizin büyük bir kısmını kirlletmeye yetmektedir. Endüstri Meslek Lisesinin fosseptiği devamlı taşmakta ve karayolu kenarından ve su toplama kanalından denize ulaşmaktadır. Bu fosseptik için yıllarca yapılan girişimlerden sonuç alınamamıştır.

Ondokuzmayıs Üniversitesinin Valilikçe yazılı olarak uyarılmış ve gereğinin yapılacağı cevabı alınmış olmasına rağmen Üniversite Kampüsünün kuzey yamacından akmakta olan pislikler denize ulaşmak üzeredir.

1981 yılından bu yana alınmış olan palyatif önlemler bu sahilü üç yıl temiz tutabilmiştir. Bu önlemler 1983 yılından sonra etkilerini

kaybetmiş, bu arada orta ve uzun vadeli önlemlere başlanmadığından 1984 yılı yaz başlarında sahilde 25 yerden alınan su numunelerinin önemli bir kısmı 2400 koli basili tesbit edilecek şekilde kirli çıkmıştır. Bunun neticesi olarak 1984 yılında bu sahilde denize girilenlerde cilt hastalıkları, herpes ve konjunktivitler görülmüş olmasına rağmen, şükretmek gerekir ki, bilindiği kadarı ile, daha önemli bulaşıcı hastalıklar zuhur etmemiştir. Elbette, bu tehlikenin büyük olmadığının delili sayılmaz.

Denizin kirli olduğu burada tesisi bulunan kamu kuruluşlarına duyurulmuş, ancak gene turistik yönden sakınca endişesi ile denize girmeyi yasaklayıcı İl Hıfzıssıhha Meclisi kararı alınarak uygulanması cihetine gidilmekten kaçınılmıştır.

Soruna kanalizasyon yapılarak çare bulunmadıkça artık deniz devamlı «kirli ve tehlikeli» kabul edilecektir. 1984 yazında olduğu gibi kıyıda 50-60 metre açıktan alınan su numunelerinin temiz çıktığını ilân etmekle deniz temizlenmiş olamaz ve bir salgın vukuunda kimseyi sorumluluktan kurtaramaz.

Çevre sorunu herkese sorumluluk yüklemektedir. Başta belediyeler olmak üzere mahalli idarelerin, vatandaşların, bunların güçlerinin yetmediği yerlerde devletin sorumluluk ve görevleri vardır. Kasaba belediyelerinin İller Bankasından yardım beklemekten vazgeçerek kanalizasyonlarının projelerini yaptırmaları ve her yıl bir miktar kanal inşa ettirmek çaresini bulmaları şarttır. İller Bankası nüfusu 50.000 den yukarı şehirleri sıraya koymuştur. Derhal çare bulunmadığı ve yardım beklendiği taktirde hızlı, plânsız, alt yapısız kentleşme sorununun ve dolayısıyla tehlikenin büyümesini hızlandıracaktır.

Vatandaşın eğitiminin yanında zorlayıcı ve caydırıcı müeyyidelerin uygulanması zaruridir. Kamu kuruluşlarının da yasal zorunlulukları yerine getirerek örnek olması gerekir.

Çevre sorunu gelecekte önemli ve güncel bir konu olmakta devam edecektir.

GEÇMİŞ ZAMAN OLURKI...

Ecz. Sadi Subaşı
(T.E.B. Üyesi)

Her zaman ciddi şeylerden bahsedecek ve mesleğimizin sorunlarını yazacak, çözüm yollarını arayacak değiliz ya... Bu sütunlarda birazda eski günlere ve özellikle çeşitli dönemlere ait öğrencilik anılarına dönecek ve tanıdığımız simaları, onlara ait anıları ve sözleri hatırlayacağız.

Bu konuda anılarınızla ve öğrencilik dönemine ait yıllıklardan ilginç alıntılar yaparak yardımcı olmanız halinde onları da yayınlayacağız.

Eczacılıkta 18 yılını doldurmuş bir eczacı olarak bizim dönemi orta kuşak eczacısı olarak görmekteyim. Bizim döneme düşen en büyük görev yaşlı kuşakla genç kuşak arasında iyi bir diyalogun kurulmasını sağlamaktır.

Mesleğimizdeki çıkmaza bizlerden önceki neslini sorunlara çözüm getirmeden, daha da artan sorunları bizlere devretmesinin neden olduğunu çoğu zaman düşünmüşümdür. Bizlerden önceki kuşak eczacılığın her yönden altın devrini yaşamıştır. Bir kentin Valisi, Kaymakamı ile eşdeğer itibar gören o günün eczacısı bugün ne hale gelmiştir, hepimiz görüyoruz. Maddi olanakları çok iyi olan Eczacılık 1960 lı yıllara kadar bütün gençlerin hayali olmuştur. Ne varki bu mirası koruyacak tedbirlerin zamanında alınmayışı, eczacının bir türlü bankosunun arkasından çıkamaması ve Eczacılık Örgütlerinin kurulduğu 1956 yılına kadar meslek onurunu yaşatacak sosyal girişimlerin bulunmaması göze batan bu mesleğin sürekli hırpalanmasına yol açmıştır. 1960 lı yıllarda kâr amacı ile kurulan özel okullar bu dejenerasyonu daha da hızlandırmıştır. O zamanlar ticari amaçla bir hukuk ve bir Tıp Fakültelerinin açılması girişimlerine büyük bir tepki ile karşılandığı, hukukçuların cübbeleri ile protesto için sokaklara dökülüp mesleklerine sahip çıkışları hala hatırlardadır.

Yine gerilere dönüp şöyle bir düşünüyorum da neler geliyor gözlerimin önüne?

Staj yaptığımız eczaneye köylü hastaların girerken ayakkabı çıkarmaları, önlerini iliklemeleri bu müesseseye olan saygının boyutlarını göstermiyor mu? Bugün nehaldeyiz! Önlük bile giymeye tenezzül etmeyen eczacıları ve personeli ile pis, gayri ciddi bir sürü örneği ile bu saygınlığı hızla kaybetmiyormuz?

Şöyle bir öğrencilik yıllarına dönüyorum, staj sınavını hatırlıyorum. Tüm laboratuvar ve ders sınavlarını verdiği halde 4-5 dönemdir stajdan dönen zeki ağabeyler bir film şeridi gibi gözümün önünden geçiyor. Staj sınavında Prof. Dr. Hayriye Amal, Prof. Dr. Kasım Cemal Güven, Prof. Dr. Rasim Tulus'dan oluşan üçlünün karşısında önümüze konan ve sadece tadararak, dokunarak ve bakarak tanınması istenen preparatları ve bir staj sınavındaki ciddiyeti, bugün ise böyle bir sınavın dahi olmayışını anımsıyorum. Ve şuna inanıyorum ki bizden sonra, bu neslin de bizim, bizden öncekilerden yakındığı gibi yakınmaması için, meslek onuruna yakışan bir çabanın içine girerek gelecekte çok daha parlak, onurlu bir eczacılığı oluşturmak için gerekeni yapması bizim nesil için kutsal bir görevdir, sanıyorum.

Bazı yazılar ve olaylar vardır, güncelliğini hiç yitirmez. Nedenlerin ortadan kalkmamasından mıdır, yoksa yazarın ileri görüşlülüğünden midir? bilinmez. Bu yazılardan birisi de İ.Ü. Eczacılık Fakültesinin 1967 yıllığında Prof. Dr. Kasım Cemal Güven'in imzası ile yer almıştır. Aşağıda bu yazıyı bulacaksınız.